

Kommunernes Landsforening
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk
www.sm.dk

Orientering om udenlandske hjemløse og ophold på forsorgshjem og væresteder med hjemmel i serviceloven § 110

Dato: 3. december 2010

Ret til ydelser efter servicelovens § 110 (herberger og forsorgshjem mv.)

J.nr. 2010-7875

I forbindelse med vejr-situationen (kulde og sne) i Danmark den seneste uges tid og Socialministeriets støtte til at etablere midlertidige overnatningsmuligheder til hjemløse borgere, der sover på gaden i vintermånederne (nødovernatning), er der i medierne gengivet visse opfattelser fra kommunalt hold af servicelovens regulering af området bl.a. i forhold til hjemløse uden lovligt ophold i Danmark. Socialministeriet vil på den baggrund gerne på ny redegøre for de kommunale rammer og muligheder i forhold til dette område. Der kan i øvrigt også henvises til tidligere fælles skrivelse fra KL og det daværende Velfærdsministerium til kommunerne af 19. maj 2008.

Forsorgshjem og herberger er botilbud beregnet til midlertidigt ophold efter servicelovens § 110. Der er tale om en individuel ydelse efter serviceloven og optagelse er derfor betinget af, at pågældende har lovligt ophold her i landet. Herudover skal pågældende være omfattet af målgruppen for tilbuddet, der er "personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp."

Optagelse kan ske ved direkte personlig henvendelse – det såkaldte selvmøderprincip - eller ved henvisning fra offentlige myndigheder eller forvaltningsgrene, fx politiet.

Det er boformens leder, der træffer afgørelse om optagelse og således skal vurdere, om der er tale om personer, der har lovligt ophold her i landet, og som tilhører målgruppen.

Tilsvarende gælder optagelse af besøgende i natcafeer mv. etableret i tilknytning til en § 110-boform. Da der er tale om åbne tilbud uden visitation og registrering, kan det fx på grund af sprogproblemer mv. være vanskeligt at vurdere, om der er tale om personer, der lovligt opholder sig her i landet, og som tilhører målgruppen. Der kan derfor være behov for en nærmere undersøgelse af de pågældendes baggrund og situation, som kan gennemføres inden for 1-2 dage.

Staten refunderer 50 % af udgifterne i forbindelse med drift af boformer efter Servicelovens § 110.

Ifølge § 3 i bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflægelse og revision på Socialministeriets ressortområde er det en betingelse for at opnå statsrefusion, at ydelsen skal være tildelt i overensstemmelse med lovgivningen.

Hvis en ydelse er tildelt uden hjemmel, kan kommunen derfor ikke opnå statsrefusion. Hvis en kommune uretmæssigt har modtaget statsrefusion, skal den refunderes.

Det vil sige, at udenlandske hjemløse – uanset opholdsgrundlag – kan få ophold på forsorgshjem mv. med hjemmel i servicelovens § 110. Ved ophold ud over 1-2 dage medfører opholdet, at der ikke kan hjemtages statsrefusion for det antal beboere, som ikke har lovligt ophold i Danmark.

Det vil til gengæld være inden for servicelovens regler, hvis en kommunalbestyrelse giver tilskud efter servicelovens § 18 til en frivillig forening, der driver et overnatningstilbud, der tager mod udlændinge, der ikke er berettiget til hjælp efter serviceloven.

Kommunalbestyrelsen har endvidere en begrænset mulighed for at udleje lokaler til foreninger, frivillige organisationer mv., der ønsker at oprette et overnatningstilbud til udlændinge, der ikke er omfattet af sociallovgivningen. Det kræver, at lejen fastsættes på markedsvilkår, og at de kommunale lokaler udgør en overkapacitet. Det vil sige, at de ikke er i brug til andre aktiviteter, som kommunen skal varetage efter anden lovgivning.

Socialministeriet vil anmode KL om snarest belejligt at orientere kommunerne om ovenstående.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til konsulent Peter Juul, Socialministeriet, på telefon 33 92 92 42.

Med venlig hilsen

Jakob Krogh
Kontorchef